

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

*

V petek, dne 19. februarja 1932

II. SIMFONIČNI
KONCERT

opernega orkestra s sodelovanjem članov
Orkestralnega društva Glasbene Maticе in
gojencev drž. konservatorija v Ljubljani

Začetek točno ob 20. uri
Dvorana hotela Union

Spored:

Mozart: *Ouvertura k operi „Figarova svatba“*

Beethoven: *Simfonija v b-duru, št. 4*

Adagio-Allegro vivace

Adagio

Allegro vivace

Allegro ma non troppo

*

Bravničar: 1.) *Svirka za veliki orkester*

a) *Veriga in kanon*

b) *Medigra*

c) *Nemirika (Perpetuum mobile)*

2.) *Slovenska plesna burleska*

Musorgski-Ravel: *Slike z razstave.*

*

Dirigent: Ravnatelj opere Mirko Polič

W. A. Mozart (1756—1791), čigar vedri genij osrečuje in osvežuje v nezmanjšani meri še današnji rod, je ustvaril svojo vzor-ouverturo v enem tempu v letu 1786.

L. van Beethovnova (1770—1827) četrta simfonija (b-dur) je nastala v letu 1806., tedaj v času, ko se je veliki mojster bavil s skicami za „Fidelija“. S svojo vedro zamaknjenostjo jasno in občutno kontrastira s predhodnico, bujno in monumentalno „Eroico“, še bolj pa z viharo in borbeno naslednico „peto“ (c-moll). Mehko, ljubeznivo razpoloženje „četrte“, iz katerega zveni toliko naivnega veselja za življenje, nas spominja predvsem na njegovo „drugo“, v mnogočem pa še na „osmo“ in „pastoralno“ (šesto). Po gigantski borbi, ki jo je dobojeval v „tretji“, se je duhu velikega misleca zahotelo miru in premišljevanja. In našel ga je v pogovoru s naravo, iz katere črpa nove moči in neskajljene misli. S kako resnobo se pogloblja do izvira življenja, nam dokazuje uvod (adagio), ki nas s svojim nepomičnim b-jem in s težkimi tercnimi postopi navzdol prisili na popolno koncentracijo. Iz te ubranosti nas z nevzdržnim zaletom povleče za sabo, da preživljamo z utripajočim srcem glavni, rekel bi razposajeni allegro vivace-stavek, nato kontrastirajoči sanjavi ali ostro ritmizirani II. stavek (adagio), pa živi, zdravi, iz menueta porojeni scherzo in končno mozartovsko razgibani, živosrbrni zaključni allegro ma non troppo. Res, iz te glasbe polje življenje in iskrena želja za njega trezno uživanje.

Mati ja Bravničar (1897) stopa prvič kot simfonik na koncertni podij. Njegova „Svirka“ (suonata) je skladba treh stavkov različnih značajev, ki pa so zgrajeni na enem glasbenem elementu in istem tematičnem materialu. Prvi, „veriga in kanon“, preizkuša novo obliko, katera na ostinatnem basu prepleta motive v obliki verige, in sicer v premi in rakovi smeri, tako da formalno zaključuje krog. Sledeči kanon se razvije iz ostinatnega basa ter je poverjen pihalnim nastrojem, medtem ko prinašajo godala spremljajočo misel v obliki passacaglie. Na koncu pa taista povzamejo glavno misel ter jo stopnjujejo do mogočnega razmaha. Drugi stavek, „medigra“, je refleksivnega značaja, ki prinaša dokaj svobodno, izčrpno izpeljavo ter dramatično tolmačenje motivičnega materiala skladbe. „Nemirika“, tretji stavek, je pravcata koncertna etuda za orkester. V nevzdržnem in nenehajočem zaletu šestnajstink spoznamo prav za prav nekaj „perpetuum mobile“, ki je sedaj dobil svoj slovenski naziv. Bistvo „nemirike“ je gibanje, ki ga mestoma tematično, mestoma pa figurativno prinašajo najprej razne instrumentalne grupe, končno pa popolni aparat, nad katerim dominira xylophon.

Druga njegova skladba, „Slovenska plesna burleska“, je poskus koncertne obdelave naše folklore. Vsekakor zanimiv poskus, ki poleg raznih motivov, samostojno koncipiranih v narodnem duhu, obdeluje motivično snov znane pesmi „Regiment po cesti gre“. Dobro zgrajena skladba, ki je še posebno srečno instrumentirana, bo verjetno zbudila zanimanje.

Modest P. Musorgski (1835—1881), genialni ustvaritelj „Borisa“, je napisal pod vtisom razstave slik prijatelja V. Hartmana ciklus desetih klavirskih skladb. Uvod v ciklus tvori „promenada“ s karakteristično rusko temo, ki se pozneje še večkrat pojavi ter nekako ilustrira sprehod po razstavi. Posamezne „slike“, ki jim pač ni treba podrobnejšega komentarja, ker jih karakteristična glasbena obdelava tako sijajno ilustrira, da bi jih noben čopič ne mogel bolje, si slede v sledečem redu: 1.) Gnomus (pritlikavo, odurno bitje). 2.) Il vecchio castello (stari grad); v Ravelovi instrumentaciji je tu prav karakterističen saxophon-solo. 3.) Tuileries; vrvenje otrok po slavnih nasadih. 4.) Bydlo; težak, neokreten voz z volovsko vprego. 5.) Ballet des poussins dans leurs coques; živahen živžav piščancev. 6.) Samuel Goldenberg und Schmuyle; komičen pogovor med dvema predstavnikoma semitske rase (solo trombe!). 7.) Limoges - le marché; življenje na trgu z živili. 8.) Catacombæ: a) sepulchrum romanum; težko religiozno nastrojenje; b) Con mortuis in lingua mortua — s pokojniki v mrtvem jeziku. 9.) La cabane sur des pattes de poule — baba Jaga; divji ples čarovnice. 10.) La grande porte de Kiev — velika Kijevska vrata; grandiozna, monumentalna skladba, kakršna je mogočnost stavbe in sijaj spreveda Bogatirjev, ki ga naznačuje „promenada“. — M. Ravel je te pestre slike instrumentiral na naravnost genialen način, izrabljajoč vsako barvo, vsak efekt, ki ga je zmožen moderni instrumentalni korpus. Pri tem se je pa držal strogo originala. Njegova moč je v neizčrpni iznajdljivosti kombinacij.